

Een koninkrijk verloren door een druppel honing

Op een dag stonden een koning en zijn belangrijkste adviseur bij het raam met uitzicht op de straat eronder. Ze amuseerden zich uitstekend. Ze lachten en vertelden terwijl ze een lunch aten van rijst en honing. Op een gegeven moment moest de koning zo hard lachen, dat hij een druppel honing op de vensterbank morste.

“Sta mij toe dat voor u op te vegen majesteit,” zei de adviseur. “Maak je niet druk,” zei de koning. “Het is maar een druppel honing. We hebben bedienden om voor zo’n dingen te zorgen. Wij hoeven ons niet druk te maken over een beetje gemorste honing.”

En zo kwam het dat ze doorgingen met praten en eten en lachen. Ze merkten niet op dat de druppel honing op de straat viel. Al snel landde een vlieg op de honing en begon deze op te eten. Kort daarna zag een hagedis de vlieg, greep hem, en slikte hem in één keer door. De hagedis merkte een kat, die in de schaduw van het paleis sloop, niet op. Plotseling sprong de kat naar voren en at de hagedis op. Toen de kat even ging zitten om zijn maal in de zon te verteren, kwam er plotseling een hond tevoorschijn gesprongen, die hem aanviel.

Dit alles veroorzaakte enorm veel lawaai. “Hoogheid, moeten we iemand sturen om een einde te maken aan dat gevecht?” vroeg de adviseur. “Maak je niet druk,” zei de koning. “Dat is niet onze zorg.”

En de koning ging door met eten en praten. Ondertussen kwam de eigenaar van de kat zich ermee bemoeien. Hij pakte een stok en begon de hond te slaan. Maar precies op dat moment verscheen de eigenaar van de hond. Hij pakte een stok en begon de kat te slaan. Het duurde niet lang voor de twee mannen elkaar te lijf gingen in plaats van de dieren.

“Hoogheid, nu zijn er twee mannen aan het vechten op straat. Zullen we een paar bedienden vragen om er een eind aan te maken?” vroeg de adviseur.

De koning stopte met eten en keek naar de commotie, die beneden op straat was ontstaan. “Maak je niet druk. Dat is niet onze zorg.”

Er verzamelden zich toeschouwers bij het gevecht. Sommige mensen kozen partij voor de eigenaar van de kat, anderen voor de eigenaar van de hond. Al snel gingen de twee groepen met elkaar op de vuist.

“Hoogheid, ik vrees dat het erger wordt,” riep de adviseur. “Nu zijn grote groepen mensen aan het vechten. Moeten we niet proberen het te stoppen?” De koning nam een volgende hap rijst met honing en zei: “Maak je niet druk. Dat is niet onze zorg.”

Al snel arriveerden soldaten om een eind te maken aan het gevecht. Maar toen ze de oorzaak van het gevecht te horen kregen, kozen zij ook een kant. Op het moment dat de soldaten ook mee gingen doen, was er sprake van een echte burgeroorlog! Huizen werden in brand gestoken, en veel mensen raakten gewond. Het duurde niet lang voordat de vlammen aan het kasteel likten, en vervolgens brandde het hele kasteel af. De koning keek naar de overblijfselen van zijn kasteel en zei: “Ik denk dat ik fout zat. Die druppel honing was *wel* onze zaak.”

Het duurde vele jaren voordat de koning zijn paleis weer had opgebouwd. Vanaf die tijd was hij een veel verstandiger leider, die altijd goed naar anderen luisterde. Hij vergat nooit dat zelfs de kleinste handeling grote gevolgen kan hebben.

NIET-LINEARITEIT

EEN SOORT GEDRAG WAARBIJ HET EFFECT NIET IN VERHOUDING STAAT TOT DE OORZAAK.

Wij mensen hebben de neiging om lineair te denken. Dit betekent dat de effecten in gelijke verhouding voortkomen uit de uitgeoefende kracht. Zo zorgt een kleine draai aan de volumeknop van een radio voor een kleine toename van het volume, en een kleine druk op het gaspedaal voor een gelijke snelheidstoename.

Maar veel dingen gebeuren niet op een lineaire manier. Verkeersopstoppen, weerpatronen en epidemieën zijn een aantal voorbeelden van gedrag dat niet lineair verloopt. In levende systemen resulteert het raadselachtige gedrag, dat geassocieerd is met niet-lineaire verschijnselen, niet uit een reeks rechte lijnen tussen oorzaak en gevolg, maar uit talloze onderlinge verbindingen, feedbacklusen en netwerken. Binnen deze bochtige en kronkelende onderlinge verbindingen kunnen zelfs de kleinste veranderingen enorme gevolgen hebben.

De manier waarop men in steden kleine criminaliteit aanpakt, is een voorbeeld van niet-lineariteit. Het aanpakken van kleine misdaden (zoals gebroken ramen en graffiti) kan de niet-lineaire verandering in gang zetten. Zo kwamen ambtenaren in New York erachter, dat het repareren van vernielde ramen zorgt voor een afname van criminaliteit. Het repareren van de

ramen en het herstellen van de visuele aantrekkingskracht van een straat, zorgen voor een versterkt gevoel van orde en veiligheid in de buurt. Dit leidt ertoe dat mensen meer tijd buiten zijn. Als gezinnen vaker buiten zijn, betekent dit dat er meer toezicht van volwassenen is, waardoor er minder criminaliteit is. Hierdoor neemt het gevoel van orde en veiligheid weer toe. Één kleine verandering in dit levende systeem, dat we een stadsbuurt noemen, heeft een veel grotere reeks veranderingen in gang gezet.

Als we de niet-lineariteit in alle levende systemen willen begrijpen, (waaronder onze oceanen, onze achtertuinen, onze families en onze gemeenschappen) gaan we deze systemen zien als prachtig, gevoelig en waardevol als we kijken naar wat er gebeurt in elk ander deel van het systeem. Ook realiseren we ons dat dankzij de aard van levende systemen, gevolgen vaak niet in verhouding staan tot gebeurtenissen. Grote veranderingen kunnen het resultaat zijn van hele kleine handelingen, zoals bij het repareren van een gebroken raam in een straat en grote acties kunnen soms hele kleine of onbedoelde gevolgen hebben, zoals bij het gebruik van landbouwbestrijdingsmiddelen, waarbij de bestrijdingsmiddelen uiteindelijk weinig effect op het ongedierte hebben omdat ze ook natuurlijke roofdieren uitroeien en hierdoor de ontwikkeling van bestrijdingsmiddelen die resistent zijn voor ongedierte en onkruid, stimuleren.

In het tijdloze Birmaanse volksverhaal “Een koninkrijk verloren door een druppel honing,” ontdekt een koning de gevolgen van één enkele verdwaalde druppel honing.

Niet-lineariteit mag dan wel klinken als een betrekkelijk nieuw begrip, maar het is een eeuwenoude waarheid, die we terugzien in verschillende culturen en talen over de hele wereld. De Chinezen hebben het volgende gezegde over niet-lineariteit: “Een mier kan een hele dam vernietigen.” Ons spreekwoord “de druppel die de emmer deed overlopen” en het Franse gezegde “kleine beekjes maken grote rivieren” illustreren ook het idee van de onevenredige gevolgen. In dit verhaal besteedt de koning geen aandacht aan de intuïtie van zijn adviseur

over de kracht van niet-lineaire verschijnselen. Hij denkt: Welke gevolgen zou een enkele druppel honing nou kunnen hebben? Hij komt erachter dat zelfs de kleinste handeling enorme gevolgen kan hebben, vooral wanneer een groot aantal onderlinge verbanden en versterkende lussen van oorzaak en gevolg erbij betrokken zijn.

Dit is een verhaal uit het boek: **Verbonden Wijsheid** van auteur: Linda Booth Sweeney. Nieuwsgierig geworden naar meer? Het boek is te bestellen via de website van oud irisz collega Guus Geisen. Kies de de volgende link <https://autopoiesis.nu/index.php/boeken/> . Bij vermelding “10 jaar irisz” ontvang je een korting van € 5,-

Vormgever samenhang tussen “oorzaak en gevolg”:

Doel:

Verkennen en begrijpen van de samenhang tussen “oorzaak en gevolg” bij een gebeurtenis of probleem.

Voor wie?

De vormgever is zowel met de kinderen als met je team te gebruiken. Door de vormgever met meerdere personen te gebruiken verken je de situatie of het probleem vanuit meerdere perspectieven.

Uitvoering:

- Schrijf in het midden het probleem of de situatie
- Schrijf links ervan 3 mogelijke oorzaken
- Schrijf recht ervan 3 mogelijke gevolgen
- Stel samen de vraag of de gevolgen samenhangen met de oorzaken.
Of...is misschien het gevolg de oorzaak?

